

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8CoCsp/27/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120206066
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8120206066.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovaľovej v spore žalobcu: H. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XX, XXX XX M., právne zastúpený: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom ul. Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanej: 365.bank, a.s., Dvořákovo nábřeží 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, právne zastúpená: Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, 811 02 Bratislava, IČO 47 232 471, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 328,05 eur s príslušenstvom a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 8Csp/92/2020-169 zo dňa 30. apríla 2021, takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o povinnosti žalovanej vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie a súvisiaceho výroku o trovách konania.

Žalobca má nárok vo vzťahu k žalovanej na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Žalovaná je p o v i n n á vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 275,- € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 275,- € od 3.6.2020 do zaplatenia a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia z a s t a v u j e.

III. Súd u r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o úver č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 23.5.2006, v Obchodných podmienkach, v čl. 4 Splácanie úveru, započítanie pohľadávok a zabezpečenie - bod 4.6., v znení: „Platby od Klienta sa voči pohľadávke PB započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzobníka (2) úrok z omeškania (3) úrok z úveru (4) splátka istiny úveru.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

IV. Žalovaná je p o v i n n á nahradiť žalobcovi trovy konania o vydanie bezdôvodného obohatenia v rozsahu 67,66 %.

V. Žalovaná je p o v i n n á nahradiť žalobcovi trovy konania o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v plnom rozsahu.

2. Rozhodnutie právne posúdil okrem iného ustanovením § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1 až ods. 3, § 53 ods. 1, ods. 2, ods. 5, § 54 ods. 1 až ods. 3, § 107 ds.1, ods. 2, § 451 ods. 1, ods. 2, § 456, § 517 ods. 1, ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 4 ods. 2, ods. 5 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „zákon č. 258/2001 Z.z.“).

3. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca žalobou doručenou súdu dňa 25.5.2020 žiadal zaviazať žalovanú na zaplatenie sumy 328,05 eur s príslušenstvom titulom vydania bezdôvodného obohatenia a tiež určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky.

4. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že dňa 23.5.2006 uzatvoril so žalovanou Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX, v ktorej absentujú obligatórna náležitosť predpokladané ust. § 4 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z., neuvedením údaju o úroku a poplatkoch. Bezodôvodné obohatenie je vo výške rozdielu medzi jeho platbami, t.j. 2.320,07 eur a výškou úveru 1.659,70 eur, teda 660,37 eur, avšak žalobou žaluje len nepremiľčané splátky vo výške 328,05 eur za obdobie od 9/2010 do 12/2013. O tom, že sa žalovaná na jeho úkor bezdôvodne obohatila, a dozvedel od združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS. Čo sa týka objektívnej premiľčacej doby, navrhol aplikovať 10 - ročnú objektívnu premiľčaciu dobu, nakoľko žalovaná sa bezdôvodne obohatila prijatím súm, o ktorých vedela v čase ich prijatia, že jej nepatria.

5. Zmluva o úvere obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku uvedenú v Obchodných podmienkach, v čl. 4. Splácanie úveru, započítanie pohľadávok v znení: „Platby od Klienta sa voči pohľadávke Banky započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná, v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzobníka (2) sankčný úrok (3) úrok z úveru (4) splátka istiny úveru.“ Predmetné zmluvné ustanovenie poskytuje žalovanej ako dodávateľke úveru možnosť započítavať jeho platby na iný účel, akým je splatenie istiny tohto úveru, a bez ohľadu na jeho vôľu. Toto ustanovenie zmluvy zakladá nevyvážený vzťah medzi ním a žalovanou, pokiaľ ide o započítavanie jej platieb na predmetný úver, keďže umožňuje žalovanej postupovať v tomto smere nepredvídateľne a započítavanie jej platieb sa tak stáva pre neho netransparentné. Uvedená zmluvná podmienka spôsobuje, v rozpore s požiadavkou dobrej viery, zjavnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, v neprospech spotrebiteľa a je teda v rozpore s generálnou klauzulou (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). O neprijateľnosti predmetnej zmluvnej podmienky a priamo vo vzťahu k žalovanej, už bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 7Csp/7/2018, zo dňa 24.1.2019, ktorý potvrdil Krajský súd Prešov, sp. zn. 2Co/60/2019, zo dňa 26.8.2019. To isté sa týka aj rozsudku Okresného súdu Prešov, sp. zn. 16Csp/80/2018, zo dňa 15.11.2018 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu Prešov, sp. zn. 19Co/25/2019, zo dňa 27.8.2019.

6. Žalovaná vo svojom vyjadrení vzniesla námietku premiľčania, a to tak v subjektívnej ako aj v objektívnej premiľčacej dobe. Žalobca bol nepretržite v omeškaní so splácaním pohľadávky vyplývajúcej zo Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 23.5.2006 (ďalej len „Zmluva o úvere“) a z uvedeného dôvodu dňa 3.6.2014 bol úverový účet zrušený a pohľadávka postúpená na nového veriteľa. Žalobca však poslednú splátku uhradil žalovanej dňa 23.12.2013. Žalobca doručil žalobu súdu dňa 25.5.2020, pričom objektívna trojročná premiľčacia doba uplynula dňa 23.12.2016. Subjektívna premiľčacia doba začala žalobcovi plynúť už dňom, kedy žalobca uhradil žalovanej poslednú splátku úveru a tým splatil predčasne celý úver, a nie až dňom, kedy sa údajne mal od združenia na ochranu práv spotrebiteľov dozvedieť o tom, že poskytnutý úver je bezúročný a bezpoplatkový. Podaná námietka premiľčania spôsobuje zánik vymáhateľnosti a uplatniteľnosti pohľadávky žalobcu voči žalovanej. Žalovaná sa nestotožňuje s názorom žalobcu, že v prejednávanej veci je potrebné aplikovať 10-ročnú objektívnu premiľčaciu dobu, pretože zo samotnej žaloby a jej odôvodnenia nevyplýva a nie je ani preukázané, že by sa žalovaná bezdôvodne obohatila úmyselne. Nie je preukázané, že by úmysel žalovanej (hoci len nepriamy) smeroval k získaniu bezdôvodného obohatenia v rozhodnom čase, t.j. v čase uzatvorenia zmluvy. Zo samotnej podstaty podnikania žalovanej vyplýva to, že chcela poskytnúť peniaze s tým, aby sa jej tieto peniaze vrátili aj so ziskom, ktorý zisk predstavoval najmä úrok za poskytnutý úver. Z uvedeného vyplýva, že žalovaná sa nemohla chcieť bezdôvodne obohatiť, pretože dôvodom jej podnikateľskej činnosti bolo poskytovanie úverov a zo samotnej definície § 497 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluvou o úvere veriteľ na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky a tento sa ich zaväzuje vrátiť a zaplatiť úroky. K uzavretiu predmetnej zmluvy pritom došlo v roku 2006, pričom až vývojom spotrebiteľského práva došlo ku kontrole spotrebiteľských vzťahov a ich vyhodnocovaniu v súdnych konaniach. Teda, ak by i neskôr bolo predmetné ustanovenie zmluvy o úvere vyhlásené za

neprijateľnú zmluvnú podmienku, ide o skutočnosť, ktorá nebola zrejmá v čase uzatvárania zmluvy. Ak teda žalobca poukazuje na rozhodnutia súdov, a síce konania vedené Krajským súdom v Prešove pod sp. zn. 2Co/60/2019, resp. 19Co/25/2019, vzhľadom na spisovú značku konania je vylúčené, aby mohla mať žalovaná už v roku 2006 vedomosť o tom, že prijíma plnenie na základe zmluvného dojednaní, ktoré by súdy neskôr mohli posúdiť ako neprijateľnú zmluvnú podmienku.

7. Žalovaná vzniesla aj námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, nakoľko v konaní nie vecne legitímovaným subjektom a to z dôvodu postúpenia pohľadávky, ktorá bola uskutočnená písomnou zmluvou č. X/XXXX zo dňa 5.6.2014 medzi postupcom Poštová banka a.s., a postupníkom spoločnosťou BOSSNUT INVESTMENTS LIMITED. Žalovaná má teda za to, že nie je ani nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, ktorej sa žalobca prostredníctvom podanej žaloby domáha. Žalovaná ďalej dodala, že dôsledku neplnenia si svojho záväzku zo strany žalobcu (nakoľko tento neuhradil takmer nič z dlžnej sumy) pristúpil dňa 8.12.2008 k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru v súlade s § 92 ods. 7 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v tom čase platnom a účinnom znení a pohľadávku postúpil na vyššie uvedené spoločnosť. V tejto súvislosti žalovaná dala do pozornosti, že žalobca bol v nepretržitom omeškaní so splácaním svojho dlhu po dobu dlhšiu ako sú 3 mesiace a to aj napriek opakovaným výzvam žalovanej, čo bolo dôvodom postúpenia celého záväzku na nového veriteľa.

8. Žalovaná uviedla, že Zmluva o úvere obsahuje údaj o celkovej čiastke úveru, nakoľko v bode 3.1 Zmluvy o úvere písomom totožným s ostatným textom zmluvy (t.j. spotrebiteľ nemohol mať pocit, že ide o nerovnocenný údaj uvedený menším písomom) je napísané: „Klient svojim podpisom potvrdzuje, že sa oboznámil s OP pre úver, Sadzobníkom poplatkov, Oboznámením spotrebiteľa s niektorými zmluvnými podmienkami dostupnej pôžičky a oznámením o úrokových sadzbách PB a prijíma ich návrhy v nich predložené.“ V tejto súvislosti tak žalovanej nie je zrejmé, prečo žalobca argumentuje jeho zjavnou nevedomosťou o úroku a poplatkoch, ak o týchto bol preukázateľne s poukazom na vyššie uvedené riadne oboznámený a informovaný. Je zrejmé, že predmetné uvedenie sumy, resp. údaje o úroku a poplatkoch, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v zmluve neabsentuje, nie je ani zavádzajúce, je presné a opakovane uvedené v zmluvnej dokumentácii tak, aby bol spotrebiteľ dostatočne informovaný o tom, že je povinný platiť za poskytnutý úver úroky a poplatky. Priemerný spotrebiteľ aj s priemerným vzdelaním si totiž vie spočítať predmetné dva údaje, a to výšku úveru a celkovú výšku nákladov. Tieto údaje sú v Zmluve o úvere uvedené bez akýchkoľvek pochybností, dokonca sú zvýraznené.

9. Vo vzťahu k určaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky uviedla, že zmluvný vzťah medzi stranami sporu zanikol pred viac ako 6-timi rokmi, neexistuje naliehavý právny záujem, objektívna právna neistota žalobcu, ktorú je potrebné súdnym rozhodnutím upraviť. Nakoľko zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovanou zanikol a akékoľvek finančné nároky zo Zmluvy o úvere sú premlčané, neexistuje aktuálny stav objektívnej hrozby žalobcu, preto ani v zmysle ust. § 137 d/ C..sp. nie je daný naliehavý právny záujem na podaní žaloby na určenie neplatnosti zmluvnej podmienky. Žalovaná má za to, že neexistuje relevantný dôvod na vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, a v tomto smere ide zo strany žalobcu o zjavné zneužitie práva v zmysle čl. 5 základných zásad C.s.p., ktoré nepožíva právnu ochranu.

10. Žalobca v podaní zo dňa 4.2.2021 vzal žalobu nad sumu 275,- eur s prísl., späť a v tejto časti navrhol konanie zastaviť. Uviedol, že žalobou uplatnil len vydanie súm z nepremlčaných splátok od 9/10 do 12/13, tvrdiac, že ide o sumu 328,05 eur. Suma 328,05 eur však nie je správna, nakoľko došlo v chybe v počítaní. V skutočnosti predstavuje nepremlčanú časť bezdôvodného obohatenia suma 275,- eur a pozostáva zo splátok a to: z 21.9.2010 vo výške 25,- eur, z 9.11.2011 vo výške 100,- eur, z 30.4.2012 vo výške 100,- eur, z 19.12.2012 vo výške 10,- eur, z 23.12.2013 vo výške 40,- eur.

11. Podľa žalobcu to kedy začína plynúť subjektívna premlčacia doba, je dané získaním vedomosti o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia. Právne vedomosti ani skúsenosti pritom žiaden význam nemajú. Nie je teda dôležité, či oprávnený vie, alebo nevie, že jeho nárok je nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia, podstatné je len skutočné získanie vedomosti o rozhodujúcich skutočnostiach, získaním ktorých začína subjektívna premlčacia doba plynúť. Platba, bez právneho základu, je len jednou z rozhodujúcich skutočností, vedomosť o ktorej je potrebná pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby. Ďalšie rozhodujúce skutočnosti, vedomosť o ktorých je nevyhnutná na to, aby mohla subjektívna premlčacia doba začať plynúť, vyplývajú z tej ktorej skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia a u každej z týchto rôznych skutkových podstát bezdôvodného obohatenia sú rôzne a rôzne sú aj v rámci toho istého druhu skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia podľa

konkrétnych okolností právnych vzťahov a týkajúcich sa konkrétnych subjektov. Pri skutkovej podstate bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu, tak oprávnený musí získať skutočnú a nie len predpokladanú vedomosť nie len o tom, že platil, kedy platil a komu platil, ale rovnako dôležité a z hľadiska subjektívnej premlčacej doby najdôležitejšie je aj získanie vedomosti o tom, že platil bez právneho dôvodu a až získaním všetkých týchto rozhodujúcich skutočností, môže začať plynúť oprávnenému subjektívna premlčacia doba, čo je logické, lebo ak oprávnený nepozná skutočnosť, že na platby neexistuje právny dôvod a platí len preto, lebo sa domnieva, že platí dôvodne, nemôže mu začať plynúť subjektívna premlčacia doba, nakoľko nemá vedomosť o rozhodujúcich skutočnostiach nevyhnutných na to, aby mohol podať žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Inak povedané, aj v čase, keď v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka k bezdôvodnému obohateniu došlo oprávnený vie že plnil, nakoľko ide o jeho vedomé konanie, ale nevie o tom, že plnil bez právneho dôvodu a preto začala plynúť len objektívna a nie aj subjektívna premlčacia doba, nakoľko ku začatiu plynutia subjektívnej premlčacej doby chýba oprávnenému vedomosť o podstatnej skutočnosti, potrebnej na začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby, a to vedomosť o skutočnosti, že plnil bez právneho dôvodu, že plniť nemal. Subjektívne právo a možnosť podať žalobu mu vzniká až vtedy, keď sa dozvie o tom, že platiť nemal. Ide o to, že časový okamih vzniku premlčacej doby, je zhodný s okamihom vzniku, tzv. žalobného práva (okamih zrodu žaloby, *actio nata*), ide o deň, v ktorý oprávnený mohol po prvýkrát úspešne uplatniť žalobu na ochranu svojho subjektívneho práva na súde. To predpokladá vedomosť oprávneného o skutkových okolnostiach vzniku *actio nata*. Ak oprávnený nevie o tom, že mu vzniklo žalobné právo, nemohol nastať okamih vzniku žalobného práva. Samozrejme, nejde o bezhraničnú lehotu, ale o dobu limitovanú objektívnou premlčacou dobou. Pre vzťah objektívnej a subjektívnej premlčacej doby je charakteristické, že ich plynutie je komplementárne. To znamená, že okamih, v ktorom mohol oprávnený subjekt uplatniť právo po prvýkrát (tzv. *actio nata*), sa zásadne definuje momentom subjektívnej vedomosti oprávnenej osoby. Od tohto okamihu začína plynúť dvojročná premlčacia doba, na uplatnenie práva na súde, ktorá plynie v rámci lehoty objektívnej, a tá začína plynúť, bez ohľadu na vedomosť oprávneného od momentu udalosti, ktorá spôsobuje bezdôvodné obohatenie. Zákon vyžaduje dokonanie stavu vedomia oprávneného, reálnym nadobudnutím vedomostí o definovaných skutočnostiach. Nestačí teda možnosť, či pravdepodobnosť získania tejto vedomosti, oprávnený musí uvedenými vedomosťami reálne disponovať. Vedieť komu oprávnený zaplatil, kedy a koľko neznamena, že vie, že platil nedôvodne, že sa veriteľ na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Zákon na začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby nevyžaduje, aby oprávnený získal len vedomosť o kvantite týchto skutočností, že sa stali, ale aj o ich kvalite, že došlo k porušeniu práv oprávneného a k bezdôvodnému obohateniu a že môže podať žalobu. Žalobca nevedel, že platby, ktoré odo neho žalovaná prijala nad výšku istiny, odo neho prijíma protizákonne. Žil v omyle, že žalovaná tieto platby prijíma v súlade so zákonom a tento omyl spôsobila žalovaná porušením spotrebiteľského práva, pričom on veril tomu, že pri poskytovaní úveru postupuje s náležitou odbornou starostlivosťou, bezo zbytku podľa zákona.

12. Za mylné považuje aj závery žalovanej, podľa ktorých sa žalovaný na jeho úkor neobohatil bezdôvodne úmyselne. Pri posudzovaní úmyslu, pri bezdôvodnom obohatení, je potrebné vychádzať z príslušných ustanovení trestného zákona. Ak ale pri posudzovaní úmyslu pri aplikácii desaťročnej objektívnej premlčacej doby je potrebné vychádzať z hmotnoprávnej úpravy trestného práva, tak pri dokazovaní tohto úmyslu je potrebné vychádzať z právnej úpravy a praxe trestného procesu. Priamym dôkazom o úmysle veriteľa bezdôvodne sa obohacovať na úkor spotrebiteľa zo spotrebiteľských úverov by bolo priznanie takého úmyslu, čo však zrejme do úvahy neprichádza. Je preto potrebné vychádzať z právnej úpravy spotrebiteľských úverov z kvalifikácie veriteľa a predovšetkým z jeho konania.

13. Podstata aplikácie desaťročnej premlčacej doby spočíva v tom, že v dobe prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel, že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie, a to aj v prípade, ak by sa pripustilo, že v dobe uzatvorenia vadnej zmluvy ešte tento úmysel priamo nemusel mať. V každom prípade, prijatím platby tvoriacej bezdôvodné obohatenie, sa úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie prejavil a naplnil jeho konaním, keď prijal a ponechal si platbu, ktorá mu bola vyplatená bez právneho dôvodu. Obchodník, profesionál vedel, že mu bola platba vyplatená v rozpore so Zákonom a napriek tomu si platbu ponechal. Chcel platbu prijať a prijal ju, vďaka, že je to platba prevyšujúca spotrebiteľovi poskytnutú sumu, a nepatrí mu z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, prípadne z dôvodu neplatnosti úverovej zmluvy. Objektívna desaťročná premlčacia doba, na premlčanie bezdôvodného obohatenia preto začína plynúť prijatím každej takejto nedôvodne prijatej platby od momentu, keď ju veriteľ od spotrebiteľa prijal. Je vylúčené, aby žalovaná, ako profesionál

v poskytovaní úverov, nepoznala spotrebiteľské právo a prijímala platby nad spotrebiteľovi poskytnutú sumu pri neplatných úveroch, alebo nad istinu úveru pri bezúročných a bezpoplatkových úveroch a pri neplatných zmluvách. Nemôžu byť preto žiadne rozumné pochybnosti o tom, že žalovaná sa na jeho úkor obohatila úmyselne a preto na posúdenie premlčania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné aplikovať desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu.

14. Žalobca v podaní zo dňa 5.2.2021 doplnil svoju argumentáciu tým, že čo sa týka námietky nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej, nie je z nej jasné, či sa týka celej žaloby, ktorou sa domáha jednak vydania bezdôvodného obohatenia, jednak určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, no nie je dôvodná ani k jednému z uplatnených nárokov. Čo sa týka bezdôvodného obohatenia, žalobou si uplatnil len platby zaplatené žalovanému pred postúpením pohľadávky. Námietka nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej však neobstojí ani vo vzťahu k určaniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky. K tejto otázke, a priamo vo vzťahu k žalovanému, poukázal na rozsudok Krajského súdu Prešov, sp. zn. 9Co/29/2017, zo dňa 15.5.2018. K problematike, že na dôvodnosť žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nemá žiaden vplyv, či úver už bol, alebo nebol splatený, poukázal na rozsudok Krajského súdu Prešov, sp. zn. 10Co/30/2018, zo dňa 9.4.2019. Ku skutočnosti, že samotné plynutie času nemá žiaden vplyv na možnosť vyhovieť žalobe o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky osobitne poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/127/2017, zo dňa 30.1.2019. Žalovaná tiež popiera, že by zmluva neobsahovala celkovú čiastku úveru. V žalobe sa však tvrdenie o absencii tejto náležitosti nenachádza, už aj preto, že zák. č. 258/2001 Z. z., v znení účinnom ku dňu uzatvorenia úverovej zmluvy, takú náležitosť zmluvy nepredpisuje.

15. Žalobca na pojednávaní navrhol odročiť pojednávanie za účelom predloženia písomného návrhu na zmenu žaloby, ktorým by rozšíril žalobný petit o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Zároveň predložil súdu písomné podanie, v ktorom poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-485/19, súvisiaci s konaním LH proti Profi Credit Slovakia s.r.o., ktorý je pokračovaním línie unijného výkladu premlčania vyjadrenej v rozsudku v spojených veciach C-698/18 a C-699/18. Z citovaných rozsudkov vyplýva, že na premlčanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého v dôsledku neprijateľných zmluvných podmienok (v terminológii smernice č. 93/13 nekalých podmienok), ako aj premlčanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého v dôsledku absencie obligatórnych náležitostí spotrebiteľských zmlúv, začína plynúť tak subjektívna, ako aj objektívna premlčacia doba, od okamihu určenia právneho dôvodu žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia súdom. Pri bezdôvodnom obohatení vzniknutom z neprijateľných zmluvných podmienok, začína plynúť subjektívna, ako aj objektívna premlčacia doba od právoplatnosti rozsudku o určení neprijateľnosti zmluvných podmienok. Pri bezdôvodnom obohatení vzniknutom z absencie obligatórnych náležitostí zmluvy, absencia, ktorých mať za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť zmluvy, začína plynúť tak subjektívna, ako aj objektívna premlčacia doba od právoplatnosti rozsudku o určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Vyššie uvedenými rozsudkami by malo skončiť obdobie snáh o objektivizáciu subjektívnej premlčacej doby, a počítanie plynutia subjektívnej premlčacej doby od splatenia úveru, prípadne ešte skôr, už od uzatvorenia zmluvy, keď ešte bezdôvodné obohatenie ani nevzniklo.

16. Súd po vykonanom dokazovaní zistil skutkový stav, podľa ktorého žalobca ako fyzická osoba - spotrebiteľ uzatvoril so žalovanou dňa 23.5.2006 Zmluvu o úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 50.000,- Sk s uvedením výšky mesačnej splátky 1.377,- Sk, dátumu splatnosti prvej splátky 23.6.2006, dátumu každej ďalšej splátky vždy k 23. dňu mesiaca, počtu pravidelných splátok 30, RPMN vo výške 9,4 %, a celkovej výšky nákladov 28.376,71 Sk. Výzvou zo dňa 17.11.2010 žalobca ku dňu 17.11.2010 sa stal jeho úver predčasne splatným a vyzval žalobcu na zaplatenie dlžnej istiny vo výške 607,31 eur, úrokov vo výške 95,09 eur, poplatkov za upomienky vo výške 31,52 eur a poistného vo výške 5,24 eur. Z výpisov z účtu a Aktuálneho stavu úveru ku dňu 2.6.2020 súd zistil, že žalobca poukázal žalovanej titulom splátok úveru úhrady v celkovej výške 2.320,07,- eur, pričom žalovaná suma v celkovej výške 275,- eur bola realizovaná počas obdobia od 21.9.2010 do 23.12.2013. Z Prehlásenia Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 7.5.2020 vyplýva, že na uvedené združenie sa obrátil žalobca so žiadosťou, že potrebuje poradiť so zmluvou, ktorú uzavrel s Poštovou bankou, a.s., pričom dňa 18.3.2020 im predložil Zmluvu. Informovali ho pri osobnom stretnutí o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, a taktiež že zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

17. Na základe vykonaného dokazovania má súd za preukázané, že medzi stranami sporu sa jedná o spotrebiteľský vzťah, nakoľko žalobca nie je podnikateľským subjektom a žalovaná je podnikateľom v oblasti poskytovania úverov.

18. Obchodný zákonník v základnom ustanovení § 497 vymedzuje podstatné časti úverovej zmluvy (v zmysle § 269 ods. 1 Obchodného zákonníka), ktoré sú z hľadiska vzniku zmluvy kogentné. Sú to: a) určenie zmluvných strán, b) určenie sumy (limitu), do ktorej budú peňažné prostriedky poskytnuté, c) záväzok veriteľa poskytnúť na požiadanie peňažné prostriedky, d) záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky. Dohoda o uvedených podstatných častiach zmluvy je nevyhnutná na to, aby vznikla úverová zmluva (§ 269 ods. 1). Ak nedôjde k dohode hoci len o jednej z uvedených podstatných častí, nemožno hovoriť o vzniku úverovej zmluvy. V danom prípade absentuje údaj o výške úrokovej sadzby úveru. Podľa názoru súdu nemožno ohľadne takejto podstatnej náležitosti zmluvy o úvere odkázať na znenie všeobecných obchodných podmienok príp. na sadzobník.

19. Súd tiež zistil, že v zmluve je uvedená celková výška nákladov na poskytnutý úver v sume 28.376,71 Sk, čo spolu s istinou 50.000,- Sk predstavuje sumu 78.376,71 Sk, avšak pri vynásobení počtu pravidelných mesačných splátok 60 s výškou mesačnej splátky 1.377,- Sk predstavuje výsledná suma 82.620,- Sk, a teda rozdiel medzi údajom deklarovaným a skutočnosťou je 4.243,29 Sk v neprospech dlžníka - spotrebiteľa, čo skresľuje aj výslednú RPMN, pričom súd má za to, že ak nie je uvedená v správnej výške, má to podobný následok ako keby nebola vôbec uvedená. Takéto konanie možno považovať za nekalú obchodnú prax.

20. Na základe uvedeného, keďže zmluva je neplatná pre absenciu podstatnej náležitosti, mal žalobca veriteľovi zaplatiť vzhľadom na vyššie uvedené len sumu 1.659,70 eur (50.000,- Sk), ktoré bral ako úver, a keďže zaplatil 2.320,07 eur, preplatil nad poskytnuté finančné prostriedky sumu o 660,37 eur vyššiu. V predmetnom konaní sa však žalobca domáhal iba zaplata sumy vo výške 275,- eur, ktorú žalovanej uhradil, čo nebolo medzi stranami sporné.

21. Nakoľko žalovaná vzniesla námietku premlčania súd sa ňou musel zaoberať. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty sa vyžaduje skutočná a nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný majetkový prospech, a o tom, kto ho získal. Nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o tom dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti skôr. Pri bezdôvodnom obohatení musí súd prihliadať v zmysle citovaného § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka tak na uplynutie subjektívnej lehoty (dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil) ako aj objektívnej lehoty (tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, desať rokov odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo). Vo vzťahu k subjektívnej lehote žalobca uviedol, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedel v máji 2019, pričom v konaní nebolo preukázané, že by toto tvrdenie nebolo pravdivé. Pre absenciu akéhokoľvek dôkazu opaku tak súd nemohol považovať námietku premlčania z hľadiska subjektívnej premlčacej lehoty za dôvodnú. Žalobca sa dozvedel o tom, že plnil viac ako podľa zákona mal, čo preukázala prehlásením Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, až v máji 2019, a teda dvojročná subjektívna premlčacia lehota mu uplynie až v máji 2021. Žaloba bola podaná 25.5.2020, t.j. v rámci dvojročnej lehoty.

22. Pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby, je rozhodujúci okamih, keď k získaniu bezdôvodného obohatenia skutočne došlo. Ak sa plnenie bez právneho dôvodu poskytuje postupne po častiach, objektívna premlčacia doba začína plynúť pri každej z nich osobitne v okamihu, kedy k plneniu došlo. V 10-ročnej premlčacej dobe sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčí vtedy, keď bezdôvodné obohatenie bolo získané úmyselne. Úmysel, či už priamy alebo nepriamy, musí vždy priamo smerovať k bezdôvodnému obohacovaniu sa a musí existovať už v čase získania bezdôvodného obohatenia. Nestačí teda, kedy žalovaný získal bezdôvodné obohatenie neúmyselne a potom by si ho úmyselne ponechal. Občiansky zákonník napriek tomu, že vymedzuje vo svojich ustanoveniach úmyselné bezdôvodné obohatenie, podstatu úmyselného konania nevymedzuje, preto sa pri skúmaní úmyslu konajúcej osoby vychádza z právnej úpravy zavinenia obsiahnutej v trestnom práve. Zavinenie podľa § 15 Trestného zákona je vybudované na dvoch zložkách - vedomostnej a vôľovej. Podľa stupňa vôľovej zložky sa rozlišuje úmysel priamy alebo nepriamy. O nepriamy úmysel ide, ak ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil, vedel, že svojím konaním môže získať bezdôvodné obohatenie a pre prípad, že sa tak stane, bol s týmto následkom uzročený. Žalovaná ako osoba podnikajúca na finančnom trhu

má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od nej očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. Žalovaná musela si byť vedomá, že neuvedením úrokovej sadzby v Zmluve o úvere táto zmluva ani platne nevznikne, a pre prípad, že sa tak stane, bola s uvedeným dôsledkom uzatvorená. Konanie žalovanej pri uzatváraní zmluvy, ktorá nerešpektovala aj ustanovenia zákona slúžiace na ochranu spotrebiteľa nemožno považovať za súladné s dobrými mravmi. Jej konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. S ohľadom na okolnosti prípadu možno uzavrieť, že úmysel žalovanej bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobcu bol daný už od uzatvorenia zmluvy, ktorej návrh koncipovala žalovaná a predložila ho na podpis žalobcu, a teda bol daný aj v čase, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovanej. Z uvedeného dôvodu je v danom prípade potrebné aplikovať desaťročnú objektívnu premičiaciu dobu, ktorá začala plynúť v momente, keď suma celkových úhrad žalobcu prekročila sumu poskytnutého úveru. Z listinných dôkazov predložených žalobcom a žalovanou súd zistil, že žalobca preplatil úver dňa 15.5.2009, a preto na základe uvedeného nedošlo k premičaniu žalovanej sumy vo výške 275,- eur.

23. Na základe uvedeného preto súd zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 275,- eur predstavujúcej jej bezdôvodné obohatenie v dôsledku plnenia bez právneho dôvodu podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka a v prevyšujúcej časti konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia zastavil v zmysle § 144 a nasl. Civilného sporového poriadku.

24. Z prisúdenej sumy súd priznal žalobcovi aj úroky z omeškania, na ktoré má nárok podľa § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Žalobca si uplatnil úroky z omeškania od 3.6.2020 (od druhého dňa nasledujúceho po dni doručenia žaloby žalovanému) a vo výške nepresahujúcej limit v zmysle citovaného nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.. Súd preto priznal úroky z omeškania tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

25. Žalobca sa ďalej domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Podľa názoru súdu prvej inštancie žaloby upravené v ust. § 137 písm. c/ a d/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj len „C.sp.“) nevylučujú žalobný návrh o neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom vzťahu v zmysle ust. § 298 C.s.p.. Zo samotného znenia ust. § 137 C.s.p. je možné vyvodiť nepochybný záver, že obsahuje iba demonštratívny výpočet žalôb. Aj zo znenia ust. § 298 C.s.p. vyplýva, že súd môže v rozsudku v spotrebiteľskom spore aj bez návrhu určiť, že zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Uvedené zákonné ustanovenie teda umožňuje, aby sa spotrebiteľ aj v individuálnom spotrebiteľskom spore domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky bez súčasne uplatneného nároku na plnenie z neprijateľného zmluvného dojednania. Okrem iného zo samotného zák. ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva právny záujem žalobcu ako spotrebiteľa na určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania a predmetnej spotrebiteľskej zmluvy. Platí, že členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 bod 1 Smernice rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Súd poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2019, sp. zn. 6 Cdo 27/2018, podľa ktorého žaloba, ktorou sa žalobca (majúci v právnom vzťahu, ktorého sa vec týka, postavenie spotrebiteľa) domáha vyslovenia (určenia) neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia (určenia) ich neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti, nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods. 1 písm. c/ Civilného sporového poriadku. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z.). Spotrebiteľ má teda právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky, ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenej zmluvnej podmienky za neprijateľnú. Súdnym dvorom EÚ v rozhodnutí sp. zn. C-473/00 potvrdil, že uplynutie času v žiadnom prípade nemôže byť skutočnosťou, ktorá by mala znížiť alebo znemožniť ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami podľa čl. 3 ods. 1 Smernice rady 93/13/EHS. Žalobca v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách aj v zmysle ust. § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z.z.. Uvedené je aj v súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora a ochranu spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany. Aj z rozhodnutia NS SR pod sp. zn. 6Ndc/20/2016 z 23.1.2017 vyplýva, že právo súdu

vyssloviť v konkrétnom prípade neprijateľnosť zmluvnej podmienky ostalo aj po nadobudnutí účinnosti C.s.p. zachované, ale na rozdiel od rozhodnutia vydaného v konaní podľa § 301 a nasl. C.s.p. len s účinkami inter partes.

26. Súd následne skúmal, či napadnutá zmluvná podmienka je neprijateľná. Súdny dvor v bode 68 rozsudku C-415/11 uviedol: „Ako uviedla generálna advokátka v bode 71 svojich návrhov, pri otázke, či podmienka spôsobuje „značnú nerovnováhu“ v právach a povinnostiach strán vyplývajúcich zo zmluvy na škodu spotrebiteľa, treba predovšetkým zohľadniť právne predpisy uplatňované vo vnútroštátnom práve v prípade absencie dohody medzi zmluvnými stranami v tomto zmysle. Na základe takejto porovnávacej analýzy môže vnútroštátny súd posúdiť, či a prípadne do akej miery je právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie než právne postavenie zakotvené v platnom vnútroštátnom práve. Okrem toho sa zdá, že na tieto účely je relevantné preskúmať právne postavenie uvedeného spotrebiteľa z hľadiska prostriedkov, ktoré má podľa vnútroštátnej právnej úpravy k dispozícii na zabránenie uplatňovaniu nekalých podmienok. Pokiaľ ide o otázku, za akých okolností dôjde k takejto nerovnováhe „napriek požiadavke dôvery“, treba konštatovať vzhľadom na šestnástu odôvodnenie a ako v podstate uviedla aj generálna advokátka v bode 74 svojich návrhov, že vnútroštátny súd má na tento účel preveriť, či predajca alebo dodávateľ, ktorí zaobchádzajú so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s takouto podmienkou po individuálnom dojednaní.“ Podľa § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa plnenie dlžníka započítava najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak. Naproti tomu napadnuté zmluvné ustanovenia poskytujú žalovanému (právnemu predchodcovi žalovaného) ako dodávateľovi úveru možnosť započítavať platby na iný účel, akým je splatenie istiny tohto úveru, a to bez ohľadu na vôľu žalobcu. Je teda nepochybné, že toto ustanovenie zmluvy zakladá nevyvážený vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným (právnym predchodcom) a dochádza k zhoršeniu postavenia spotrebiteľa. Navyše žalovaný sa k napadnutým zmluvným podmienkam vôbec nevyjadril.

27. Súd preto zmluvnú podmienku uvedenú v Obchodných podmienkach v čl. 4 Splácanie úveru, započítanie pohľadávok a zabezpečenie - bod 4.6 v znení: „Platby od Klienta sa voči pohľadávke Poštovej banky započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzobníka, (2) úrok z omeškania, (3) úrok z úveru, (4) splátka istiny úveru.“ vyhlásil za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

28. Súd zamietol návrh žalobcu na odročenie pojednávania za účelom predloženia návrhu na zmenu žaloby z dôvodu hospodárnosti konania. Súd prejudiciálne posúdil bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, na základe čoho rozhodol o povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie. Žalobcovi nič nebráni podať samostatnú žalobu o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

29. O trovách konania o vydanie bezdôvodného obohatenia bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1, § 255 ods. 2 a § 256 ods. 1 C.s.p.. Žalobca zavinil zastavenie konania v rozsahu prevyšujúcom 275,-eur, t.j. v časti zaplatenia sumy vo výške 53,05 eur, čo možno považovať za jeho neúspech. V pomere žalovanej a priznanej sumy mal úspech v rozsahu 83,33 % a neúspech v rozsahu 16,17 %. Miera úspechu žalobcu tak činí 67,66 %. O trovách konania o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Žalobca bol v tomto konaní plne úspešný, preto neúspešnej žalovanej súd uložil povinnosť nahradiť úspešnému žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

30. Proti výroku I. o povinnosti žalovanej vydať bezdôvodné obohatenie vo výške 275,-eur a súvisiaceho výroku o trovách konania podala včas odvolanie žalovaná. Odvolanie odôvodnila nesprávnym skutkovým zistením (§ 365 ods. 1 písm. f) C.s.p.), nesprávnym právnym posúdením veci, súdom prvej inštancie (§ 365 ods. 1 písm. h) C.s.p.) a tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) C.s.p.).

31. Namietal záver súdu o tom, že výška úrokov je podstatnou náležitosťou úverovej zmluvy. Poukázal na ust. § 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, z ktorých vyplýva, že ak v zmluve nie je uvedená úroková sadzba, pre tento prípad platí, že dlžník je povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré banky poskytujú v mieste sídla dlžníka v čase uzatvorenia zmluvy. Vzhľadom na

to, že nebola správne posúdená základná premisa, na podklade ktorej súd aplikoval svoje úvahy o úmyselnom zavinení pri bezdôvodnom obohatení, je nesprávny ani záver súdu o aplikácii desaťročnej objektívnej premlčacej doby. Pokiaľ teda súd v odôvodnení rozhodnutia uvádza okolnosti týkajúce sa profesionálneho postavenia a odbornosti skúsenosti žalovaného, je potrebné uviesť, že tieto skutočnosti samy o sebe neodôvodňujú aplikáciu 10 ročnej premlčacej doby a úmyselné zavinenie. Súd prvej inštancie bol povinný otázku premlčania posúdiť výlučne podľa objektívnej trojročnej premlčacej doby a vzhľadom na premlčanie uplatňovaného nároku v tejto časti žalobu zamietnuť. Navrhol, aby odvolací súd v časti napadnutých výrokov zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietne a zároveň prizná právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 % žalovanej.

32. K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca. Poukázal a rozsudok Súdneho dvora EÚ, vo veci C-485/19, PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., z 22.4.2021. Podľa výroku 1. rozsudku „Zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.“ Citovaný rozsudok Súdneho dvora je pokračovaním línie újinného výkladu premlčania, vyjadrenej v rozsudku Súdneho dvora EÚ, v spojených veciach C-698/18 a C-699/18, SC Raiffeisen Bank SA. Podľa výroku 2. rozsudku „Článok 2 písm. b), článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13, ako aj zásady ekvivalencie, efektivity a právnej istoty sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia súdnemu výkladu vnútroštátnej právnej úpravy, podľa ktorého žaloba o vrátenie súm bezdôvodne zaplatených na základe nekalej podmienky nachádzajúcej sa v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom podlieha trojročnej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť odo dňa úplného splnenia tejto zmluvy, ak sa predpokladá, bez potreby overenia, že k tomuto dátumu spotrebiteľ musel vedieť o nekalom charaktere predmetnej zmluvnej podmienky, alebo keď pre podobné žaloby založené na určitých vnútroštátnych právnych predpisoch táto lehota začína plynúť až od okamihu určenia právneho dôvodu týchto žalôb súdom.“ Z citovaných rozsudkov vyplýva, že na premlčanie bezdôvodného obohatenia, vzniknutého v dôsledku neprijateľných zmluvných podmienok (v terminológii smernice 93/13, nekalých podmienok), ako aj na premlčanie bezdôvodného obohatenia, vzniknutého v dôsledku absencie obligatórnych náležitostí spotrebiteľských zmlúv, začína plynúť premlčacia doba, od okamihu určenia právneho dôvodu žalôb o vydanie bezdôvodného obohatenia súdom. Pri bezdôvodnom obohatení, vzniknutom z neprijateľných zmluvných podmienok, začína plynúť premlčacia doba od rozhodnutia súdu o určení neprijateľnosti zmluvných podmienok. Pri bezdôvodnom obohatení, vzniknutom z absencie obligatórnych náležitostí zmluvy, absencia ktorých má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť zmluvy, začína plynúť premlčacia doba od rozhodnutia súdu o určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Bod 66, rovnako ako bod 1 rozsudku, vo veci C-485/19 predsa jasne stanovujú, že trojročná premlčacia doba nemôže začať plynúť od vzniku bezdôvodného obohatenia. Rozsudok C-485/19 bráni takej vnútroštátnej úprave, podľa ktorej by trojročná premlčacia doba mala začať plynúť odo dňa kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať mu náhradu odvolacích trov v plnom rozsahu.

33. K vyjadreniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná. Uviedla, že podstatou odvolacích námietok žalovanej bolo to, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil, nakoľko uvedenie úrokovej sadzby nie je v zmysle príslušných ustanovení Obchodného zákonníka podstatnou náležitosťou zmluvy o úvere a teda na tejto skutočnosti nemohol súd prvej inštancie založiť právny záver o úmyselnom zavinení žalovaného a o aplikácii 10 ročnej objektívnej premlčacej doby. Rovnako odvolacie námietky smerovali k tomu, že súd prvej inštancie rozhodol v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR.

34. K rozhodnutiu Súdneho dvora EÚ vo veci C-698/18 a C-699/18, na ktoré poukázal žalobca vo svojom vyjadrení, žalovaná uviedla, že z citovaných bodov odôvodnenia predmetného rozhodnutia je zrejmé, že dôvodom, pre ktorý súd konštatoval rozpor v aplikácii trojročnej premlčacej doby od úplného splnenia zmluvy bola tá skutočnosť, že rumunská právna úprava posudzovala neprijateľné zmluvné podmienky v režime absolútnej neplatnosti, pričom pri inštitúte absolútnej neplatnosti vo všeobecnosti umožňovala uplatnenie reštitučných nárokov vyplývajúcich z absolútnej neplatnosti až následne pri konštatovaní absolútnej neplatnosti v premlčacej dobe troch rokov od tohto konštatovania, avšak pri reštitučných

nárokoch vyplývajúcich z neprijateľných zmluvných podmienok túto premlčaciu dobu počítala až od úplného ukončenia zmluvného vzťahu. Takto formulované závery nie sú aplikovateľné v našich podmienkach, keďže slovenská právna úprava pri premlčaní reštitučných nárokov v prípade absolútnej neplatnosti vychádza práve z momentu, kedy bezdôvodné obohatenie vzniklo, pričom v súdnych konaniach je absolútna neplatnosť posudzovaná len ako predbežná otázka a samotnú neplatnosť právneho úkonu zväčša pre nedostatok naliehavého právneho záujmu ani nemožno samostatne konštatovať.

35. V prejednávanej veci došlo k ukončeniu zmluvného vzťahu vyhlásením predčasnej splatnosti úveru podaním zo dňa 17.11.2010, pričom od tohto času žalobcovi nič nebránilo v tom, aby mohol voči žalovanému uplatniť všetky dostupné právne prostriedky, a však žalobu podal až 25.5.2020, má žalovaná za to, že možno nesporne považovať nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia za premlčaný. Navrhol, aby odvolací súd v rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietne a prizná nárok na náhradu trov konania žalovanej.

36. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 C.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

37. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

38. V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu spisu, žalobkyňa dňa 23.5.2006 uzatvorila štandardnú formulárovú zmluvu o spotrebiteľskom úvere v súlade s ustanoveniami v tom čase účinného zákona č. 258/2001 Z.z. Tento právny predpis v ust. § 4 upravoval náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Podľa ust. § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Prílohou k zákonu č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy bol výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov pri spotrebiteľských úveroch.

39. Súd prvej inštancie ustálil, že k začatiu plynutia objektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia došlo momentom, keď suma celkových úhrad žalobcu prekročila sumu poskytnutého úveru, teda dňa 15.5.2009.

40. Čo sa týka práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, toto podlieha premlčaniu. Pri premlčaní práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je ustanovená kombinovaná premlčacia doba a to subjektívna (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a objektívna (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Začiatok subjektívnej i objektívnej premlčacej doby je stanovený odlišne na sebe nezávisle a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemôže prekročiť. Subjektívna premlčacia doba je dvojročná a na začatie jej plynutia vždy treba rešpektovať subjektívnu stránku oprávneného týkajúcu sa jeho vedomosti o bezdôvodnom obohatení a vedomosti o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil.

41. V súvislosti s posudzovaním behu dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je potrebné zdôrazniť, že žalobca vstupoval do zmluvného vzťahu so žalovanou ako so subjektom podnikajúcim v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov v dobrej viere, že žalovanou predložená a vopred pripravená zmluva bude obsahovať všetky náležitosti vyžadované v tom čase účinným zákonom č. 258/2001 Z.z. V čase úhrady poslednej splátky žalobca ako priemerný spotrebiteľ nemohol ani len predpokladať, že žalovanej uhradil aj peňažné plnenia, na ktoré mu zákonný nárok nevznikol. V reálnom živote totiž bežný spotrebiteľ má vedomosť len o tom, že uzatvoril zmluvu o úvere s veriteľom a že na účet veriteľa má splácať jednotlivé splátky podľa zmluvy.

42. Začiatok subjektívnej premlčacej doby je viazaný na skutočnú vedomosť oprávneného o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o osobe, ktorá sa na jeho úkor obohatila.

43. Slová „keď sa oprávnený dozvie“, je potrebné vykladať v tom zmysle, že oprávnená osoba musí nadobudnúť vedomosť o skutočnostiach uvedených v ustanovení § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Nie je možné len predpokladať, že by oprávnená osoba mohla skutkové okolnosti vedieť alebo že by sa o tom mohla dozvedieť alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť.

44. V prejednávanej veci je nepochybné, že žalobca o uzavretí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako aj o povinnostiach zo zmluvy vyplývajúcich mal vedomosť. Samotná vedomosť o týchto skutočnostiach sama o sebe neznamená aj skutočnú vedomosť spotrebiteľa o tom, že vzniklo bezdôvodné obohatenie. Na to, aby bezdôvodné obohatenie vzniklo, je potrebné, aby sa uplatnila fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a na jej uplatnenie je zase potrebné, aby boli splnené presne špecifikované predpoklady vyplývajúce zo zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Na to, aby sa spotrebiteľ skutočne dozvedel o bezdôvodnom obohatení, musel by skutočne vedieť, že na ním uzatvorenú zmluvu o úvere sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti vyplývajúca zo zákona. O vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej sa žalobca podľa vlastného vyjadrenia dozvedel od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, pričom k tomuto svojmu vyjadreniu predložil aj prehlásenie tohto združenia zo dňa 7.5.2020. V tomto prehlásení združenie informovalo žalobcu o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane veriteľa vo výške 660,37 eur, pričom mu odporučilo obrátiť sa ohľadom právnych služieb na advokáta. Dňa 6.5.2020 žalobca splnomocnil svojim zastupovaním JUDr. Igora Šafranka, ktorý vo veci podal žalobu. Bližšie uvedená časová postupnosť jednotlivých krokov žalobcu súvisiaca s jeho snahou získať vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej nasvedčuje tomu, že žalobca ešte pred návštevou Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia nemal. Správnym preto je záver súdu prvej inštancie, že subjektívna dvojročná premlčacia doba začala plynúť v máji 2020 (v rozhodnutí v bode 12.1. nesprávne uvedené v máji 2019, pozn. odvolacieho súdu) Pri subjektívnej premlčacej lehote je potrebné konštatovať, že žalobca sa dozvedel okolnosti, že vlastne došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovanej až na základe návštevy Združenia na ochranu spotrebiteľa HOOS dňa 7.5.2020. Nároky uplatňované žalobcom v tomto konaní teda nemôžu byť premlčané.

45. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp.zn. 7Cdo/79/2021 zo dňa 31. januára 2022 uviedol cit.: „ Najvyšší súd v podobných súvislostiach v uznesení z 28. septembra 2021 sp. zn. 5Cdo/29/2021 uviedol: «Pri posudzovaní začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby (pri vydaní bezdôvodného obohatenia, pozn.) je potrebné vychádzať zo skutočnej, nie z predpokladanej vedomosti oprávneného o tom, že na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia došlo a kto ho získal. Touto vedomosťou ustanovenie §- u 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemieni znalosť právnej kvalifikácie, ale skutkových okolností, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby možno spájať s okamihom, v ktorom si žalobca musel byť vedomý toho, že bez existujúceho právneho dôvodu plnenia previedol na účet žalovaného vyššiu čiastku. Významné nie je, či oprávnený subjekt má právne znalosti, aby bol subjektívne schopný posúdiť tieto skutkové okolnosti a zistiť, že zmluva, podľa ktorej plnil, je neplatná. Nejde o vedomosť právnej kvalifikácie podľa § 107 Občianskeho zákonníka, ale o znalosť skutkových okolností, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť. Nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o získaní tohto bezdôvodného obohatenia dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti prípadne aj skôr ... Za skutkovú okolnosť (skutkové okolnosti), ktorá je (sú) podstatná pre nadobudnutie vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, potrebnej pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby, je podľa názoru dovolacieho súdu potrebné považovať skutočnú vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve ... Dovolací súd zdôrazňuje, že spotrebiteľova vedomosť o tom, že výška splátok (resp. celého konečného dlhu zahŕňajúceho aj úroky a poplatky) je v úverovej spotrebiteľskej zmluve uvedená nesprávne, je sama osebe skutkovou okolnosťou, nie okolnosťou právnou ... podstatnou skutkovou okolnosťou, ktorú by sa mal spotrebiteľ dozvedieť, aby mu začala plynúť subjektívna premlčacia lehota, je vedomosť o tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pri skúmaní momentu, kedy spotrebiteľ nadobudol vyžadovanú skutočnú (preukázanú) vedomosť o tejto podstatnej skutkovej okolnosti (viď uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 413/2013) je potrebné si uvedomiť, že ide o subjektívny okamih, v ktorom sa spotrebiteľ dozvie také skutkové okolnosti, ktoré mu umožnia uplatniť svoje práva v súdnom konaní žalobou o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď sa jeho právo stalo nárokom (actio nata). Rozhodujúce nie je, či možnosť dozvedieť sa tieto skutočnosti mal už skôr. Aj v prejednávanom spore

je potom potrebné individualizovať, kedy žalobkyňa nadobudla vedomosť o tom, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia a kto sa na jej úkor bezdôvodne obohatil. Vychádzať treba z reálneho momentu, kedy sa žalobkyňa dozvedela o tom, že sa žalovaný na jej úkor bezdôvodne obohatil (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/121/2009, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/107/2017). Krajský súd v Banskej Bystrici v rozhodnutí sp. zn. 14Co/1455/2014 uviedol, že v zmysle § 107 Občianskeho zákonníka sa pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby vyžaduje skutočná, teda preukázaná, nielen predpokladaná vedomosť na strane oprávneného, pričom navrhovateľka jednoznačne uviedla, že to, že sa odporca na jej úkor bezdôvodne obohatil, sa dozvedela až po porade so svojím právnym zástupcom ... Ten istý krajský súd v rozhodnutí sp. zn. 17Co/1008/2014 vychádzal z toho, že za preukázaný možno mať začiatok plynutia subjektívnej dvojročnej premlčacej doby od prvej porady navrhovateľky s advokátom ... Dovolací súd dopĺňa, že aj v prejednávanej spore je potrebné vychádzať z momentu, kedy si žalobkyňa sama musela byť vedomá, že bez existujúceho (platného) právneho dôvodu previedla na účet žalovaného určitú čiastku resp. čiastky. Týmto momentom je aj podľa dovolacieho súdu porada, ktorú absolvovala žalobkyňa ako priemerná spotrebiteľka - fyzická osoba s jej právnou zástupkyňou, kedy sa dozvedela o rozpore niektorých jednotlivých konkrétnych dojednaní zmluvy o revolvingovom spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou (túto vedomosť je potrebné odlišovať od znalosti právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého žalobkyňou nad rámec základnej sumy úveru ako bezdôvodného obohatenia) ... Vyššie uvedené závery dovolacieho súdu sú plne súladné s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie vydaného dňa 22. apríla 2021 vo veci LH proti Profi Credit Slovakia s.r.o. (C-485/19) ... K začiatku plynutia objektívnej trojročnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia Súdny dvor uviedol, že za okolností, o ktoré ide v prejednávanej veci existuje nezanedbateľné riziko, že sa spotrebiteľ nebude počas stanovenej lehoty dovolávať svojich práv, priznaných právom Únie (keď k premlčaniu v trojročnej premlčacej dobe v zmysle § 107 ods. 2 OZ dôjde aj vtedy, keď spotrebiteľ sám nie je schopný posúdiť, či je zmluvná podmienka nekalá, alebo keď nevedel o nekalej povahe zmluvnej podmienky). Potrebné je zohľadniť znevýhodnené postavenie spotrebiteľa pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a skutočnosť, že je možné, že spotrebiteľia nevedia o svojich právach. Na prvú položenú prejudiciálnu otázku potom Súdny dvor odpovedal, že: „zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.“» 11. Dovolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s vyslovenými názormi vo veci sp. zn. 5Cdo/29/2021 (bod 10) a v okolnostiach relevantných s posudzovanou vecou na ne v celosti poukazuje. Odvolací súd pri posudzovaní relevantnej dovolacej otázky (bod 3 in fine v spojení s bodom 8) vychádzal preto z nesprávneho právneho názoru „že subjektívna doba na uplatnenie nároku začala plynúť odo dňa, kedy žalobca zaplatil jednotlivé plnenia v súvislosti s existujúcou zmluvou o revolvingovom úvere nad rámec toho, na čo bol povinný“ (bod 2.2.).“

46. Správnym nie je ani tvrdenie žalovanej o nemožnosti aplikácie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby vyplývajúcej z ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaná ako banka má dlhodobo v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov, a teda jej povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V čase uzatvorenia zmluvy zákon č. 258/2001 Z.z. v ust. § 4 ods. 2 upravoval náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. S neuvedením niektorých spájal sankciu v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Žalobca v podanej žalobe poukázal na to, že uzatvorená zmluva neobsahuje náležitosti vyplývajúce z ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere a neobsahuje ani údaj o úroku a poplatkoch, ktoré mal žalobca zaplatiť. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že v zmluve je uvedená celková výška nákladov na poskytnutý úver v sume 28.376,71 Sk, čo spolu s istinou 50.000,- Sk predstavuje sumu 78.376,71 Sk, avšak pri vynásobení počtu pravidelných mesačných splátok 60 s výškou mesačnej splátky 1.377,- Sk predstavuje výsledná suma 82.620,- Sk, a teda rozdiel medzi údajom deklarovaným a skutočnosťou je 4.243,29 Sk v neprospech dlžníka - spotrebiteľa, čo skresľuje aj výslednú RPMN, pričom súd má za to, že ak nie je uvedená v správnej výške, má to podobný následok ako keby nebola vôbec uvedená. Takéto konanie možno považovať za nekalú obchodnú prax. RPMN je najdôležitejší identifikátor na posúdenie výhodnosti poskytovaného úveru. Podľa § 4 ods. 2 písm. g) zákona č. 258/2001 Z.z., zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí(6) obsahuje najmä ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Nesprávne uvedená RPMN možno hodnotiť akoby nebola uvedená vôbec.

47. Podľa § 4 ods. 5 zákona č. 258/2001 Z.z., od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Úroková sadzba je jedným z predpokladov potrebných pre výpočet RPMN.

48. Ak tieto zákonom vyžadované osobitné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere dodržané neboli, žalovaná sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie takejto zmluvy nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje), uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobcu. Rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Ak žalovaná ako subjekt dlhodobo pôsobiaci na finančnom trhu, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie úverov v rozpore so zákonom nedodrží predpísané náležitosti zmluvy spôsobujúce, že neuvedením úrokovej sadzby v zmluve o úvere táto zmluva platne nevznikne, jej konanie nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Je skutočne veľmi ťažko uveriť, aby žalovaná ako banka nemala vedomosť o tom, čo môže spôsobiť uzavretím zmluvy bez uvedenia týchto náležitostí a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebola uzročená. Záver o potrebe aplikácie desaťročnej premlčacej doby upravenej v ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka začínajúcej plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, je správny a v súlade s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 22.04.2021 vo veci C-485/19.

49. Súdny dvor Európskej únie vo veci C-485/19 vyslovil, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnené zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle Smernice Rady 93/13/EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.04.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice Rady 87/102/EHS sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

50. Súdny dvor EÚ v tomto rozhodnutí pripomenul, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v prípade neexistencie pravidiel únie v danej oblasti prináleží vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby na základe zásady procesnej autonómie upravil procesné podmienky týkajúce sa žalôb určených na zaručenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva únie, avšak pod podmienkou, že nie sú menej výhodné ako procesné podmienky, ktoré upravujú podobné situácie podľa vnútroštátneho práva (zásada ekvivalencie) a nevedú k praktickému znemožneniu alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právom únie (zásada efektivity).

51. Pokiaľ ide konkrétne o zásadu efektivity, o ktorú ako jedinú ide v prejednávanej veci, z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že každý prípad, v ktorom je nastolená otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie vedie k nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práva únie, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, jeho priebeh a jeho osobitosti na jednotlivých vnútroštátnych súdoch. Z tohto hľadiska je v prípade potreby potrebné zohľadniť zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, ako sú napr. ochrana práva na obranu, zásada právnej istoty a požiadavka na riadny priebeh konania.

52. Súdny dvor tiež spresnil, že povinnosť členských štátov zabezpečiť efektivitu práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva únie, zahŕňa, osobitne pokiaľ ide o práva vyplývajúce zo Smernice 93/13, požiadavku účinnej súdnej ochrany zakotvenú tiež v článku 47 Charty, ktorá osobitne platí pre procesné podmienky žalôb založených na takýchto právach.

53. S prihliadnutím na tieto skutočnosti je potrebné preskúmať, či vnútroštátne pravidlo premlčania, aké je uvedené v bode 50 tohto rozsudku, možno považovať za zlučiteľné so zásadou efektivity, pričom toto preskúmanie sa musí týkať nielen dĺžky lehoty, o ktorú ide vo veci samej, ale aj podmienok jej uplatnenia, vrátane právnej skutočnosti zvolenej pre začatie jej plynutia.

54. V prvom rade, pokiaľ ide o námietku premlčacej lehoty voči žalobám podaným spotrebiteľmi na uplatnenie práv, ktoré im vyplývajú z práva únie, je potrebné uviesť, že takéto pravidlo nie je samo o sebe v rozpore so zásadou efektivity, pokiaľ jeho uplatnenie v praxi neznemožňuje alebo nadmerne nesťažuje výkon práv priznaných osobitne Smernicami 93/13 a 2008/48.

55. Súdny dvor EÚ už totiž uznal, že ochrana spotrebiteľa nie je absolútna a že stanovenie primeraných lehôt na podanie žalôb pod hrozbou preklúzie v záujme právnej istoty je zlučiteľné s právom únie.

56. Konkrétnejšie Súdny dvor EÚ už rozhodol, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 Smernice 93/13 nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že žaloba o určenie neplatnosti nekalej podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom sa nepremlčuje a zároveň uplatňuje premlčaciu lehotu na žalobu o uplatnenie reštitučných účinkov tohto určenia, pričom musia byť dodržané zásady ekvivalencie a efektivity.

57. V druhom rade pokiaľ ide o stanovenú dĺžku skúmanej premlčacej lehoty, ktorá je v tomto prípade 3 roky, Súdny dvor EÚ rozhodol, že pokiaľ je táto lehota stanovená a vopred známa, zdá sa, že lehota v takomto rozsahu je v zásade dostatočná na to, aby dotknutému spotrebiteľovi umožnila pripraviť a podať účinný prostriedok nápravy, takže táto dĺžka sama o sebe nie je nezlučiteľná so zásadou efektivity.

58. Pokiaľ však ide v treťom rade o stanovený začiatok plynutia skúmanej premlčacej lehoty, za okolností o aké ide vo veci samej, existuje nezanedbateľné riziko, že dotknutý spotrebiteľ sa počas stanovenej lehoty nebude dovolávať práv, ktoré mu priznáva právo únie, v dôsledku čoho by sa ocitol v situácii, že by tieto práva nemohol uplatniť.

59. Z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom, a to najmä v rámci jeho prvej otázky totiž vyplýva, že trojročná lehota stanovená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k premlčaniu dôjde aj vtedy, keď spotrebiteľ nie je sám schopný posúdiť, či je zmluvná podmienka nekalá, alebo keď nevedel o nekalej povahe predmetnej zmluvnej podmienky.

60. V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť znevýhodnené postavenie, v ktorom sa spotrebiteľia nachádzajú voči predajcom alebo dodávateľom, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti a skutočnosť, že je možné, že spotrebiteľia nevedia o svojich právach vyplývajúcich zo Smernice 93/13 alebo zo Smernice 2008/48, prípadne že nepoznajú ich rozsah.

61. Ako pritom v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 71 až 73 svojich návrhov, zmluvy o úvere, akou je zmluva, o akú ide vo veci samej, sa vo všeobecnosti plnia počas dlhého obdobia, a preto, ak je udalosťou, na základe ktorej začína plynúť trojročná premlčacia lehota, akákoľvek platba uskutočnená dlžníkom, čo musí overiť vnútroštátny súd, nemožno vylúčiť, že prinajmenšom pre časť uskutočnených platieb môže dôjsť k uplynutiu premlčacej lehoty ešte predtým, než sa skončí platnosť zmluvy, takže takýto režim premlčania môže spotrebiteľom systematicky odopierať možnosť domáhať sa vrátenia platieb uskutočnených na základe zmluvných podmienok, ktoré sú v rozpore s uvedenými smernicami.

62. Preto je potrebné dospieť k záveru, že procesné podmienky, o aké ide vo veci samej, tým, že vyžadujú od spotrebiteľa, aby podal žalobu v lehote do 3 rokov od dátumu, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k tomuto obohateniu môže dôjsť počas plnenia dlhodobej zmluvy, sú takej povahy, že môžu nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré mu priznáva Smernica 93/13 alebo Smernica 2008/48, a teda že tieto podmienky sú v rozpore so zásadou efektivity.

63. Okrem toho ako uviedol generálny advokát v bodoch 87 a 89 svojich návrhov, úmysel predajcu alebo dodávateľa, ktorý využil zmluvnú podmienku považovanú za nekalú, nemá vo vzťahu k právam spotrebiteľov vyplývajúcim z ustanovení Smernice 93/13 žiadny význam, a to isté platí aj pokiaľ ide o článok 10 ods. 2 Smernice 2008/48. Preto spotrebiteľ nemôže mať na účely uplatnenia svojich práv vyplývajúcich z týchto ustanovení povinnosť preukazovať úmyselnú povahu konania príslušného predajcu alebo dodávateľa. Z toho vyplýva, že možnosť predĺžiť trojročnú premlčaciu lehotu pod podmienkou, že spotrebiteľ preukáže úmysel predajcu alebo dodávateľa, ako je stanovená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nemôže vyvrátiť konštatovanie uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku.

64. Čo sa týka subjektívnej premlčacej doby, aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky sa prikláňa ku skutočnej, teda nielen predpokladanej vedomosti oprávnenej osoby o všetkých skutkových

okolnostiach odôvodňujúcich záver, že došlo k bezdôvodnému obohateniu na jej úkor a kto toto bezdôvodné obohatenie získal. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 05.12.2018 č.k. I. ÚS 430/2018-17 bez akýchkoľvek pochybností podporil úvahy odvolacieho súdu o tom, že žalobkyňa vo veci 22Co 53/2017 Krajského súdu v Prešove, ktorého rozhodnutie bolo predmetom ústavnej sťažnosti, sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela od Združenia na ochranu spotrebiteľa HOOS, ktoré túto skutočnosť písomne potvrdilo dňa 08.08.2016. Vo veci 22Co 53/2017 Krajský súd v Prešove uvažoval so začiatkom plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia od momentu konzultácie a poučenia daného žalobkyni v danej veci Združením na ochranu spotrebiteľa a takéto úvahy odvolacieho súdu považoval za ústavne konformné aj ústavný súd, nakoľko sťažnosť podaná žalovanou v tejto veci odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

65. Pokiaľ ide o desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorú možno aplikovať v prípade, ak bezdôvodné obohatenie bolo získané úmyselne, z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vydaného vo veci 1Cdo 238/2017 dňa 18.10.2018 záver o nemožnosti aplikácie desaťročnej objektívnej premlčacej doby nevyplýva. V tomto rozhodnutí Najvyšší súd SR konštatuje, že samotné všeobecné skutočnosti o profesionálnom podnikateľskom postavení subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch, same o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel veriteľa. Je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať trojročnú alebo desaťročnú premlčaciu dobu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle ustanovenia § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota.

66. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydaného vo veci 1Cdo 238/2017 vyplýva, že je to práve spotrebiteľ, ktorý by mal dokázať poskytovateľovi úveru vedomostnú a vôľovú zložku úmyselného konania osôb za neho konajúcich. Môže ísť najmä o vedomosť na strane konateľov, či spoločníkov poskytovateľa alebo obchodných zástupcov. V prípade priameho úmyslu má spotrebiteľ preukázať, že poskytovateľ vedel o porušení jeho práva a že chcel sa takto na úkor spotrebiteľa obohatiť. Na aplikovanie 10-ročnej premlčacej doby postačuje aj nepriamy úmysel, no pri tomto zavinení spotrebiteľ má náročnú úlohu dokázať, že poskytovateľ vedel o porušení pravidiel financovania a že pre tento prípad bol uzročený s tým, že sa na úkor spotrebiteľa obohacuje. Obzvlášť problematický je stav, ako v prejednávanej veci, keď žalobca sám nemal vedomosť o existencii nesprávneho postupu poskytovateľa úveru.

67. Obdobnou problematikou sa zaoberal Súdny dvor Európskej únie vo svojom rozsudku zo dňa 18.12.2014 vo veci C-449/13. Podľa tohto rozsudku, ustanovenia Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 Smernice 2008/48 zaťažuje spotrebiteľa. Išlo pritom o prípad francúzskych súdov, ktoré sa zaoberali dokazovaním porušenia pravidiel o preverovaní bonity spotrebiteľa.

68. V predmetnom spore je oproti vyššie uvedenému prípadu omnoho náročnejšie dokazovať poskytovateľovi úveru jeho vedomosť a uzročenie o porušovaní pravidiel týkajúcich sa poskytnutia úveru. Spotrebiteľ má možnosť len poukázať na fakty, ku ktorým došlo a nie dokazovať vedomostnú a vôľovú zložku konania poskytovateľa úveru.

69. V prejednávanej veci žalovaná poskytla žalobcovi finančné prostriedky vo výške 50.000,- Sk (1659,69 eur) na základe Zmluvy o úvere zo dňa 23.5.2006 uzatvorenej medzi účastníkmi konania. Žalobca zaplatil sumu 2320,07 eur (69894,43 Sk). Z listinných dôkazov, predložených výpisov (č.l. 5 až 8 spisu) vyplýva, že žalobca preplatil úver splátkou zaplatenou dňa 15.5.2009, poslednú splátku žalobca uhradil 23.12.2013. Žalobca si uplatnil vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 275 eur (zaplatené splátky od septembra 2009 do decembra 2013). Žaloba bola doručená súdu prvej inštancie dňa 25.5.2020 a teda objektívna desaťročná premlčacia doba neuplynula.

70. Správnemu rozhodnutiu vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania vo vzťahu k nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý zohľadňuje pomer úspechu žalobcu a žalovanej v zmysle ustanovenia § 255 odsek 2 a § 256 ods. 1 C.s.p..

71. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces. (Pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 5 Cdo 218/2010, uznesenie Ústavného súdu SR z 08.06.2006, I. ÚS 188/06)

72. Judikatúra súdov, vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva, ani nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. (Pozri rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04)

73. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje odvolanie proti výroku o povinnosti žalovanej vydať bezdôvodné obohatenie a súvisiacemu výroku o trovách konania za nedôvodné a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd v zmysle ustanovenia § 387 C.s.p. rozsudok v jeho napadnutej časti potvrdzuje ako vecne správny.

74. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 odsek 1 C.s.p. v spojení s § 255 odsek 1 C.s.p. tak, že žalobca vzhľadom na úspech v odvolacom konaní má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

75. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).